

УДК 340.1,341

Н.Л. Буроменська,
аспірантка кафедри теорії та історії держави і права
Університету економіки та права «КРОК»

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИНЦИПУ ЗАБОРОНИ ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ: НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Анотація. У цій науковій статті досліджуються ключові аспекти міжнародно-правового регулювання принципу зловживання правом. Акцентовано увагу на міжнародно-правовій генезі цього принципу. Підкреслено ключову роль ООН та Ради Європи у формуванні правових засад, механізмів запобігання зловживання правом. Відзначено важливість імплементації міжнародно-правових підходів до реалізації принципу зловживання правом при формуванні внутрішнього національного законодавства. Зроблено висновки та пропозиції.

Ключові слова: зловживання правом; міжнародно-правові акти; ООН; Рада Європи; міжнародно-правові акти ООН; права людини; обмеження прав людини; імплементація міжнародних стандартів щодо заборони зловживання правом.

Просування України по шляху системних демократичних, державно-правових реформ, утвердження новітньої моделі національного права, у тому числі законодавства, тісно пов'язано з процесами участі нашої держави у глобалізаційних, міжнародно-правових процесах. Доречно відзначити, що Україна як актор міжнародних відносин, а також суб'єкт міжнародного права, не лише активно вибудовує правовідносини з іншими державами, міжнародними інституціями, але й забезпечує дотримання та виконання укладених нею міжнародних договорів, закладених у них правових норм і стандартів. Особливого значення набуває проблема їх національно-правової імплементації через призму розвитку новітнього українського законодавства, що дозволить належною мірою врахувати міжнародний (європейський) досвід

та традиції. Як відомо, Україною на конституційному рівні визнано європейський вектор розвитку в якості базового. За змістом Преамбули до Конституції України, «Верховна Рада України від імені Українського народу ... піклуючись про зміцнення громадянської злагоди на землі України та підтверджуючи європейську ідентичність Українського народу і незворотність європейського та євроатлантичного курсу України...» [1; 2]. З правової точки зору, європейський вектор розвитку суспільства та держави є логічним кроком щодо інтеграції до європейських правових цінностей.

У системі принципів на стандартів, на які орієнтується міжнародна (європейська) спільнота, важливе місце належить принципу заборони зловживання правом. Як відомо, цей принцип свого часу знайшов свою легалізацію ще у праві Стародавнього Риму як «qui

jure suo utitur, nemini facit injuriam» («хто використовує своє право, не притісняє нічиїх прав») [3, с. 35], [4, с. 17]. З часом цей принцип знайшов своє закріплення не лише у системі міжнародно-правового регулювання, а також у законодавстві багатьох держав світу, причому не лише європейських. У законодавстві Німеччини, Італії, Мексики, Іспанії, Угорщини, Російської Федерації, окремих штатів США існують норми, що встановлюють неприпустимість зловживання правом. А в таких країнах, як Болгарія, ФРН та Японія, принцип неприпустимості зловживання правом отримав навіть конституційне закріплення [5, с. 1].

З іншого боку, варто наголосити, що у юридичній літературі принцип заборони зловживання правом найчастіше розглядають як такий, що належить до звичаєвого міжнародного права [6, с. 529]. Передусім, саме в такій якості він розвивався в міжнародному праві, і мабуть не випадково дослідники конституційного права, зокрема А. Шайо, наголошують на тому, що «обґрунтування поняття зловживання правом у низці випадків походить із теорії міжнародного права» [7, с. 166]. Інші дослідники зазначають, що доктрина зловживання правом «є особливим правозастосовчим механізмом, котрий тимчасово, до появи відповідних конкретизованих норм, регулює відповідні правові відносини» [8, с. 525].

Водночас, оцінка змісту принципу заборони зловживання правом може бути досить суперечливою. З точки зору ролі принципу заборони зловживання правом, одні дослідники стверджують, що це явище суперечить цілям (меті) того права, яке було надане відповідним суб'єктам (тут виразно можна помітити вплив телеоло-

гічної теорії зловживання правом та теорії про соціальні функції суб'єктивних прав), а інші — вважають, що при кваліфікації зловживання правом слід керуватися матеріальним критерієм — наявністю завданої шкоди, а також наміром (умислом) на заподіяння такої шкоди [9, с. 198]. Такі твердження заслуговують на увагу, оскільки мають досить системну соціально-правову основу, яка ґрунтується на фундаментальній ролі прав і свобод людини як чинника розвитку міжнародного співтовариства.

У юридичній літературі підкреслюється, що актуалізація принципу заборони зловживання правом відбувається не лише через його нормативну заборону, глобалізацію або появу нових можливих сфер поширення, а й завдяки усвідомлення людиною (людством) цінності тих чи інших явищ навколишнього світу та створених за їх посередництвом суспільних відносин. Наприклад, допоки людина не розуміла шкідливості забруднення навколишнього середовища щодо власного існування, навряд чи можна було говорити про які-небудь обмеження у цій сфері [9, с. 200]. Така увага до принципу заборони зловживання правом у міжнародно-правовому контексті пов'язана, на нашу думку, із тим, що він спрямований: на утвердження інклюзивності прав та свобод людини; на утвердження демократичних засад (стандартів) у праві; на обмеження негативних тенденцій у праві, виникнення конфліктних ситуацій; на розвиток інклюзивного законодавства тощо. Тому, розвиток принципу заборони зловживання правом в українських реаліях, виходячи із міжнародного досвіду та традицій, дозволить більш динамічно й ефективно проводити реформи правового характеру, формувати дієве підґрунтя для

розбудови новітнього демократичного, людиноцентричного законодавства.

Метою наукової статті є науково-теоретичне дослідження міжнародно-правового регулювання принципу заборони зловживання правом. У юридичній літературі зазначені проблеми частково розглядались у працях таких вчених, як В.І. Гойман, А.П. Заєць, Р.А. Калюжний, А.М. Колодій, О.Ф. Скакун, С.В. Потапенко, О.Я. Рогач, Н.І. Тюріна та інших. Поділяючи розроблені цими та іншими дослідниками загальні засади розвитку принципу заборони зловживання правом як складову забезпечення міжнародно-правового порядку, варто відзначити, що його реалізація має ключове значення у контексті активізації проголошених у державі реформ. Крім того, в умовах сьогодення імплементація принципу заборони зловживання правом має забезпечувати якісні передумови до забезпечення та виконання Україною взятих на себе міжнародно-правових зобов'язань, неухильне дотримання прав та свобод людини, утвердження ефективного новітнього законодавства.

Насамперед варто підкреслити, що міжнародно-правове регулювання принципу заборони зловживання правом тісно пов'язано з дотриманням та виконанням Україною міжнародних договорів.

Конституція України (ст. 9) декларує, що «чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції України». З конституційно-правової точки зору це означає, що: по-перше, чинні міжнародні договори України

є частиною національного законодавства; по-друге, чинні міжнародні договори України формують систему концептуальних цінностей, засад та принципів розвитку суспільства та держави; по-третє, чинні міжнародні договори України виступають міжнародно-правовою основою розвитку національної правової системи та формування внутрішнього законодавства.

Згідно ст. 1 Закону України «Про міжнародні договори України» [10], міжнародний договір України — договір, укладений у письмовій формі з іноземною державою або іншим суб'єктом міжнародного права, який регулюється міжнародним правом, незалежно від того, міститься він у одному чи декількох пов'язаних між собою документах, і незалежно від його конкретного найменування (договір, угода, конвенція, пакт, протокол тощо). Цим Законом також передбачено, що чинні міжнародні договори України підлягають сумлінному дотриманню Україною, відповідно до норм міжнародного права. Згідно з принципом сумлінного дотримання міжнародних договорів, Україна виступає за те, щоб і інші сторони міжнародних договорів України неухильно виконували свої зобов'язання за цими договорами. При цьому, якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору.

Міжнародно-правове регулювання принципу заборони зловживання правом системно пов'язано з визнанням та гарантуванням міжнародною спільнотою прав людини й основоположних свобод. У юридичній літературі підкреслюється, що ро-

звиток доктрини та нормативного регулювання принципу неприпустимості зловживання правом у міжнародному праві відбувався двома шляхами: 1) у міжнародному публічному праві, та 2) у міжнародному приватному праві. Зокрема, у таких нормативних актах, як: ЗДПЛ (1948 р.), Конвенція (1950 р.), МПЕСКП (1966 р.), МПГПП (1966 р.) [9, с. 197]. Р.А. Калюжний, І.Г. Андрющенко наголошують на тому, що права та свободи людини гарантуються у п'ятьох основних правових документах ООН: у Загальній декларації прав людини (1948 р.), Міжнародному пакті про економічні, соціальні та культурні права (1966 р.), Міжнародному пакті про цивільні та політичні права (1966 р.) і у двох Факультативних протоколах до останнього документу. При цьому вчені підкреслюють, що п'ять зазначених документів складають «Міжнародний бібліографічний про права людини» [11, с. 16].

Тому ключове місце у розвитку міжнародно-правового принципу заборони зловживання правом належить ООН. Як відомо, ООН вибудовує свою діяльність виключно в дусі поваги до прав та свобод людини, запобігання різних порушень у цій сфері. Тому значна частина міжнародно-правових актів ООН ґрунтується виключно на засадах неухильності дотримання, поваги до прав і свобод людини, чіткості та прозорості їх реалізації, заборони зловживання правами тощо.

Ухвалена ще 10 грудня 1948 року Генеральною Асамблеєю ООН Загальна декларація прав людини [12] проголошує, що «всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у відношенні один до одного в дусі братерства» (ст. 1). При цьому, Декларацією визначено, що «при здійсненні своїх

прав і свобод кожна людина повинна зазнавати тільки таких обмежень, які встановлені законом виключно з метою забезпечення належного визнання і поваги прав і свобод інших та забезпечення справедливих вимог моралі, громадського порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві» (ст. 29). Отже, ключовим та фундаментальним вектором формування міжнародної концепції прав людини та основоположних свобод є забезпечення рівності кожної людини у «своєї гідності та правах», що виключає можливість порушень або зловживань ними, виходячи з необхідності «належного визнання і поваги прав і свобод інших та забезпечення справедливих вимог моралі, громадського порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві». У розвиток таких засад і принципів Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (1966 р.) [13] проголошує, що «держави, які беруть участь у цьому Пакті, визнають, що відносно користування тими правами, що їх та чи інша держава забезпечує відповідно до цього Пакту, дана держава може встановлювати тільки такі обмеження цих прав, які визначаються законом, і лише остільки, оскільки це є сумісним з природою зазначених прав, і виключно з метою сприяти загальному добробуту в демократичному суспільстві» (ст. 4). Також у Пакті передбачено, що «ніщо в цьому Пакті не може тлумачитись як таке, що означає, що якась держава, якась група чи якась особа має право займатися будь-якою діяльністю або чинити будь-які дії, спрямовані на знищення будь-яких прав чи свобод, визнаних у цьому Пакті, або на обмеження їх у більшій мірі, ніж передбачається у цьому Пакті. Ніяке обмеження чи пониження будь-яких

основних прав людини, визнаних або існуючих в якій-небудь країні на підставі закону, конвенцій, правил чи звичаїв, не допускається під тим приводом, що в цьому Пакті не визнаються такі права або що в ньому вони визнаються у меншому обсязі» (ст. 5). Відповідні норми містить Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966 р.) [14], який проголошує, що ніщо в цьому Пакті не може тлумачитись як таке, що означає, нібито якась держава, якась група або якась особа має право займатися будь-якою діяльністю або чинити будь-які дії, спрямовані на знищення яких-небудь прав чи свобод, визнаних у цьому Пакті, або на обмеження їх у більшій мірі, ніж передбачається в цьому Пакті. Крім того, Пакт встановлює, що ніяке обмеження чи пониження будь-яких основних прав людини, визнаних або існуючих в якій-небудь державі-учасниці цього Пакту на підставі закону, конвенцій, правил або звичаїв, не допускається під тим приводом, що в цьому Пакті не визнаються такі права, або що в ньому вони визнаються в меншому обсязі. У цьому плані можна погодитися із думкою М.М. Хміля, який акцентує увагу на тому, що загальною рисою низки міжнародно-правових документів є закріплення в них також тези про неприпустимість зловживання судовими й іншими процедурами, пов'язаними із захистом порушених прав. Так, наприклад, у відповідності до Факультативного протоколу до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права (ст.ст. 1, 3) передбачено, що держава-учасниця Пакту, яка стає учасницею цього Протоколу, визнає компетенцію Комітету приймати і розглядати повідомлення від осіб, які підпадають під його юрисдикцію і які

твердять, що вони є жертвами порушень певною державою-учасницею якогось із прав, викладених у Пакті. При цьому Комітет може визнати неприйнятним кожне подане згідно з цим Протоколом повідомлення, що є анонімним або яке, на його думку, становить собою зловживання правом на подання таких повідомлень або несумісне з положеннями Пакту [15, с. 165; 16; 17]. Тому, по суті, Комітет ООН з прав людини має компетенцію оцінювати кожне повідомлення на предмет наявності ознак зловживання правом, виходячи насамперед зі змісту положень Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, інших міжнародно-правових актів ООН.

Змістовний теоретико-правовий аналіз вищезазначених міжнародно-правових актів ООН дозволяє констатувати наступне: по-перше, вони декларують та гарантують систему основоположних, фундаментальних прав і свобод людини; по-друге, визначають концептуальні засади та принципи щодо механізмів реалізації та гарантування правової охорони прав і свобод людини; по-третє, визначають засади та принципи обмежень прав і свобод людини, виходячи із таких основоположних критеріїв, як: «природа таких прав», «справедливі вимоги моралі», «добробут демократичного суспільства»; по-четверте, окреслюють загальні тенденції розбудови внутрішнього законодавства окремих держав.

У контексті досліджуваної тематики окремої уваги заслуговують міжнародно-правові акти Ради Європи — міжнародної інституції, яка покликана сприяти утвердженню прав і свобод людини у межах європейського співтовариства. Серед ключових пріоритетів Ради Європи — формування концептуальних принципів і стандартів захисту

прав людини та основоположних свобод. 4 листопада 1950 року Радою Європи було ухвалено Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод [18; 19]. У Преамбулі до Конвенції наголошується на тому, що її ухвалення пов'язано із глибоким розумінням провідними європейськими державами поваги до прав і свобод людини: «підтверджуючи свою глибоку віру в ті основоположні свободи, які становлять підвалини справедливості та миру в усьому світі і які найкращим чином забезпечуються, з одного боку, завдяки дієвій політичній демократії, а з іншого боку, завдяки спільному розумінню і додержанню прав людини, від яких вони залежать ... сповнені рішучості, як уряди європейських держав, що є одностайними і мають спільну спадщину політичних традицій, ідеалів, свободи і верховенства права, зробити перші кроки для забезпечення колективного гарантування певних прав, проголошених у *Загальній декларації*...». Тому можна констатувати, що у Конвенції предметно акцентується увага на утвердженні європейських соціальних, правових цінностей та стандартів, важливість укріплення тих досягнень, які були зафіксовані у *Загальній декларації прав людини*. Конвенцією передбачено, що «кожен, чиї права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження» (ст. 13), «користування правами та свободами, визнаними в цій Конвенції, має бути забезпечене без дискримінації за будь-якою ознакою — статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального

походження, належності до національних меншин, майнового стану, народження, або за іншою ознакою» (ст. 14). Це означає, що Конвенція формує засади безбар'єрності, доступності та відкритості доступу до різних юрисдикційних форм захисту прав і свобод людини.

Серед положень Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод важливого значення набувають положення, які регламентують питання заборони зловживання правами: «жодне з положень цієї Конвенції не може тлумачитись як таке, що надає будь-якій державі, групі чи особі право займатися будь-якою діяльністю або вчиняти будь-яку дію, спрямовану на скасування будь-яких прав і свобод, визнаних цією Конвенцією, або на їх обмеження в більшому обсязі, ніж це передбачено в Конвенції» (ст. 17). Буде доречним відзначити, що зазначена норма спрямована на: встановлення загальних засад (принципів) запобігання зловживання правами; заборону скасування прав та свобод, відповідно до положень Конвенції, зокрема, гарантованих на підставі її норм; допустимість обмеження прав і свобод людини виключно у межах норм та приписів Конвенції.

Заслугує на підтримку позиція О.Я. Рогач, що слідуючи аналізу міжнародних правових документів і правозастосовної практики можна дійти висновку, що обмеження в реалізації прав людини й основоположних свобод людини можуть бути виправдані: інтересами національної безпеки, територіальної цілісності або громадської безпеки; спрямуванням на запобігання заворушенням чи злочинам, на охорону здоров'я й моралі; необхідністю захисту репутації або прав інших осіб; запобіганням розголошенню конфіденційної інформації; підтриманням авто-

ритету та безсторонності суду. При цьому зазначені обмеження повинні відповідати наступним критеріям допустимості: суспільній або соціальній необхідності, переслідувати законні та обґрунтовані цілі й бути співрозмірними цим цілям [20, с. 138-139].

Отже, можна констатувати, що міжнародно-правове регулювання принципу заборони зловживання правом спрямоване на: а) визнання та гарантування основоположних прав і свобод людини; б) визнання принципу заборони зловживання правом як основоположного принципу у системі міжнародно-правового регулювання прав і свобод людини; в) визнання справедливих і розумних критеріїв і меж обмеження прав та свобод людини, виходячи із визначених міжнародною спільнотою принципів і засад; г) втілення принципу заборони зловживання правом у процесі формування та розвитку національного законодавства.

Міжнародно-правове регулювання заборони зловживання правом — це складний процес міжнародно-правової регламентації принципу заборони зловживання правом на підставі основоположних міжнародно-правових актів з питань прав і свобод людини.

В основі міжнародно-правового регулювання заборони зловживання правом знаходяться такі підходи: гуманізму; верховенства права; пріоритетності прав і свобод людини; координації позиції держави та суспільства з питань заборони зловживання правом; справедливих вимог моралі; принципу

розумності; добробуту громадянського суспільства; моніторингу дотримання заборон щодо зловживання правом; нагляду та контролю за дотриманням заборон щодо зловживання правом; юрисдикційного захисту прав і свобод людини; доступності імплементаційних механізмів щодо заборон (обмежень) зловживання правом тощо.

Концептуальними напрямками удосконалення міжнародно-правового регулювання принципу заборони зловживання правом є такі: 1) поглиблення процесів щодо дотримання та гарантування основоположних міжнародно-правових актів з питань прав і свобод людини; 2) розвиток дієвих і конструктивних механізмів реалізації та гарантування прав і свобод людини; 3) розвиток міжнародних стандартів з питань прав і свобод людини; 4) визнання обсягу та змісту принципу заборони зловживання правом; 5) визнання системи чітких критеріїв і меж обмежень зловживання правом; 6) запровадження дієвих механізмів моніторингу дотримання прав і свобод людини; 7) запровадження дієвих механізмів нагляду та контролю щодо дотримання прав і свобод людини; 8) запровадження дієвих механізмів правової охорони та захисту прав і свобод людини; 9) запровадження дієвих механізмів моніторингу щодо дотримання заборон (обмежень) зловживання правом; 10) визначення напрямків, механізмів імплементації положень міжнародно-правових актів з питань прав і свобод людини, у тому числі щодо зловживання правом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору): Закон України від 7 лютого 2019 року № 2680-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. Голос України від 20.02.2019, № 34.
3. Потапенко С.В. О злоупотреблении правом на свободу массовой информации. *Закон и право*. 2001. № 10. С. 34-37.
4. Калюжний Р.А., Андрущенко І.Г. Зловживання правом: сутність та шляхи протидії. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2006. № 8 (58). С. 16-22.
5. Хміль М.М. Принцип неприпустимості зловживання правом (теоретико-правові аспекти) : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.01. *Нац. ун-т внутр. справ*. Х., 2005. 19 с.
6. Правовая система России в условиях глобализации и региональной интеграции: теория и практика / под. ред. С.В. Полениной, Е.В. Скурко. М.: Формула права, 2006. 558 с.
7. Шайо А. Злоупотребление основными правами или парадоксы преднамеренности. *Сравнительное конституционное обозрение*. 2008. № 2. С. 162-182.
8. Каламкарян Р.А. Господство права (Rule of Law) в международных отношениях. М.: Наука, 2004. 356 с.
9. Полянський Т.Т. Феномен зловживання правом (загальнотеоретичне дослідження). *Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Національної академії правових наук України* / Редкол.: П.М. Рабінович (голов. ред.) та ін. Серія І. Дослідження та реферати. Вип. 25. Львів : Галицький друкар, 2012. 456 с.
10. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 року № 1906-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 50. Ст. 540.
11. Калюжний Р.А., Андрущенко І.Г. Зловживання правом: сутність та шляхи протидії. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2006. № 8 (58). С.16-22.
12. Загальна декларація прав людини. Декларація ООН від 10 грудня 1948 р. *Голос України* від 10.12.2008. № 236.
13. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права. Міжнародний пакт ООН від 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
14. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права: Міжнародний пакт ООН від 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
15. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права. *Збірник міжнародних договорів України*. 1990. № 1. С. 225.
16. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права. Постанова Верховної Ради Української РСР «Про приєднання Української Радянської Соціалістичної Республіки до Факультативного протоколу до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права» від 25 грудня 1990 року № 582-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 5. Ст. 26.
17. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод. Конвенція Ради Європи від 06.11.1950 р. *Голос України* від 10.01.2001 р. № 3.
18. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7, 11 до Конвенції. Закон України від 17 липня 1997 року № 475/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 40. Ст. 263.
19. Хміль М.М. Види зловживань правом за законодавством України. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2004. Вип. 25. С. 162-166.
20. Рогащ О.Я. Зловживання правом: теоретико-правове дослідження. Ужгород : Ліра, 2011. 368 с.

Буромєнская Н.Л.

Международно-правовое регулирование принципа запрета злоупотребления правом: научно-теоретический аспект.

Аннотация. В этой научной статье исследуются ключевые аспекты международно-правового регулирования принципа злоупотребления правом. Акцентировано внимание на международно-правовой генезе этого принципа. Подчеркнута ключевая роль ООН и Совета Европы в формировании правовых основ, механизмов предотвращения злоупотребления правом. Отмечена важность имплементации международно-правовых подходов к реализации принципа злоупотребления правом при формировании внутреннего национального законодательства. Сделанные выводы и предложения.

Ключевые слова: злоупотребление правом; международно-правовые акты; ООН; Совет Европы; международно-правовые акты ООН; права человека; ограничения прав человека; имплементация международных стандартов запрета злоупотребления правом.

N. Buromenska

International legal regulation of the principle of the prohibition of abuse of law: a scientific and theoretical aspect.

Summary. In this scientific article, the key aspects of international legal regulation of the principle of abuse of law are explored. The emphasis is on the international legal genesis of this principle. The key role of the UN, the Council of Europe in shaping the legal framework, and the mechanisms for preventing abuse of the law are emphasized. It is noted that the importance of implementing international legal approaches to the implementation of the principle of abuse of law in the formation of domestic domestic law. Conclusions and suggestions made.

Keywords: abuse of law; international legal acts; UN; Council of Europe; international legal acts of the UN; Human Rights; restriction of human rights; implementation of international standards on the prohibition of abuse of the law.